

16.10.2023

Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

ASIA: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 (PL 30 yleisesittely ja muutokset, myös keskeiset kehyskauden linjaukset ja muutokset. Hallinnonalan mahdolliset haasteet ja kipupisteet)

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund kiittää lausuntomahdollisuudesta koskien vuoden 2024 talousarviota ja toteaa seuraavaa koskien PL 30.

- Valtiontalouden kehysten osalta SLC ymmärtää hallituksen esittämiä taloudellisia linjauksia, jossa tasapainotetaan valtion kuluja ja tuloja. Myös maa- ja metsätalousministeriön kokonaisbudjettiin kohdistuu leikkauksia. SLC:n näkemys on, että nämä leikkaukset eivät vaikuta maatalouden tulonmuodostukseen, jos markkinatulokehitys saadaan käännettyä ja tuotantokustannustasoa pidettyä.
- Maatalouden kannattavuustilanne on ollut pitkään heikko ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut epävakautta tuotantopanosmarkkinoilla, ja tuottajahinnat eivät ole pystyneet nousemaan samassa tahdissa kuin tuotantokustannukset. Tilatasolla eletään tällä hetkellä vaikeita aikoja. PTT ja LUKE ennustavat heikkoa kannattavuutta vuodelle 2023 ja taustalla on korkeat tuotantokustannukset ja haasteellinen kasvukausi. LUKE:n alustavien tietojen mukaan tämän vuoden yrittäjätulo on noin 400 milj. euroa, kun poliittinen tahtotila on, että maatalouden yrittäjätulo olisi yli 1 miljardi euroa. Tilatasolla on varmasti suuria vaihteluja mutta vallitseva tuotantokustannustaso ja korkea korkotaso vaikuttaa suoraan investoinneille tiloille, joiden tulisi tuottaa maataloustuotteita myös tulevaisuudessa.
- Talousarvio sisältää ne tukielementit ja tukitasot, jotka sisältyvät EU-komission hyväksymään CAP-suunnitelmaan. SLC katsoo kuitenkin, että CAP-suunnitelmaan tulisi tehdä niitä tarkastuksia, jota hallitusohjelmassa nostetaan esille. Tuetaan aktiivista ruoantuotantoa ja tuotannon kehittämistä. Toimintaympäristö on radikaalisesti muuttunut siitä, kun Suomi lähetti CAP-suunnitelman komissioon. Muut ministeriöt tulisivat vastuullisemmin osallistua maatalouden ympäristötyöhön.

- 30.20.47 Ruokaketjun kehittäminen. On todella tärkeätä, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa sekä valtion että tuottajien osalta keskitytään toimenpiteisiin, jotka lisäävät maatalouden markkinatuloja. Hallitusohjelmassa on tavoitteena Ruokaketjun kasvuohjelman kautta merkittävästi lisätä markkinatuloja ja viennin kaksinkertaistamista. SLC katsoo, että talousarviossa esitetty lisäys momentille ei tule riittämään tavoitteen saavuttamiseksi. SLC toivoo tähän vielä lisärahoitusta. Viennin kasvattaminen on pitkäjänteistä työtä ja tämä tarkoittaa, että tarvitaan myös valtion puolelta riittävää ja jatkuvaa rahoitusta. Suomen elintarvikkeilla on maailman markkinoilla kysyntää ja asettuvat korkeatason tuotteiden luokkaan. Momentin kautta tuetaan myös niitä elementtejä, jota tarvitaan, että ruokaketju saadaan toimimaan kaikkien osapuolten osalta oikeudenmukaisesti, kuten tuotantokustannusindeksin rakentaminen. Tässä kohdassa SLC haluaa myös nostaa esille, että ruokaketju pikaisesti tarvitsee niitä muutoksia, jota on esitetty elintarvikemarkkinalakiin, kilpailulakiin ja hankintalakiin.
- Viimeiset kriisivuodet ovat tuoneet vahvasti esille maatalousneuvonnan merkityksen ja SLC haluaa korostaa, että neuvonnalle pitäisi kohdentaa riittävästi varjoja. SLC haluaa myös nostaa esille 4H-toiminnan merkityksen, kun halutaan kehittää nuorista tulevia menestyviä yrittäjiä. 4H-toiminnan kautta moni nuori on saanut kiinnostuksen yrittäjyyteen.
- 30.20.20 Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoajien torjunta. Kasvintuhoajien torjuntaan on arvioitu käytettäväksi noin 100 000 euroa. Puutarhajärjestöjen tekemissä kauppatarkastuksissa on löydetty kaikista tuontitomaateista Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV). Jos kyseinen virus löytyy kasvihuoneesta tämä tarkoittaa karanteenia ja saneerausta. Ala on ryhtynyt ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin mutta SLC katsoo, että tämäntapaisiin kasvintuhoajiin valtiolla tulisi olla parempi valmius osallistua saneerauskustannuksiin. Kasvihuoneala on myös yrittänyt saada vakuutusyritykset tarjoamaan vakuutuksia tämän tapaisiin tilanteisiin. Yksikään vakuutusyritys ei vielä kukaan tarjoa tämän tapaista vakuutusta. PL 30 alleviivataan useassa kohdassa ruokaketjun huoltovarmuus ja häiriönsietokyky. Nykyisellä talousarvioesityksellä ei varauduta riittävästi mahdollisiin tuotannon häiriötilanteisiin kasvihuoneissa.
- SLC haluaa myös nostaa esille kotieläintalouden bioturvallisuuden. On todella tärkeätä, että Suomi myös jatkossa pysyy puhtaana ASF-taudista. Jos tämä tauti pääsee Suomeen, tällä on suuria vaikutuksia Suomen sianlihaviintiin.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Jonas Laxåback, toiminnanjohtaja